

De revival van het vakantieplakboek

WELKOM TERUG, PRITTSTIFT!

Digitale fotoboeken zijn prachtig, maar er gaat toch niets
boven lijm aan je vingers! In Japan weten ze hoe dat moet,
een mooi vakantieplakboek maken.

Drie dingen om alvast op je vakantieboodschappenlijstje te schrijven: Prittstift. Schaar. Plakboek. Want plakken lijken we haast wel een beetje verleerd met al die digitale foto's en albums. Terwijl we er vroeger toch zo'n fan van waren, van dat plakken: alleen al onze agenda lijmden we zo bomvol modeplaatjes en popsterrenplaatjes, dat-ie alleen nog maar dicht wilde met een postelastiek erom. En wie had er op vakantie geen klein plakdagboekje vol gedroogde bloemblaadjes en suikerzakjes? In 1976 was het kinderboekenweekgeschenk zelfs een plakboek: *Het verdwenen plakboek* van het befaamde 'schrijverscollectief' met onder anderen Willem Wilmink, Hans Dorrestijn en Karel Eykman. Het omslag was prachtig, bestaande uit een collage van kaartjes en fotootjes – net echt – en wat het nóg echter maakte, was het (gefotografeerde) postelastiek dat eromheen zat.

EEN EEUWENOUE TRADITIE

Hoog tijd om dat betere plakwerk weer in ere te herstellen. Bovendien: door een plakboek bij te houden, maak je deel uit van een eeuwenoude traditie. Vanaf de vijftiende eeuw stelde men in Engeland al zogenaamde *commonplace*-boeken samen: daarin werd informatie verzameld in de vorm van recepten, brieven, gedichten, citaten enzo voort. Elk *commonplace*-boek weerspiegelde zo de persoonlijke interesse van de samensteller. Weer later, eind achttiende eeuw,

ontstond het fenomeen om aan het einde van een boek wat pagina's blanco te laten die dan door de lezer konden worden gevuld met uiteenlopende memorabilia, zoals een haarlok. In diezelfde eeuw werd het voor jonge mensen, meestal van adel, tevens mode om ter afronding van hun ontwikkeling een reis door Europa te maken. Dus reken maar dat tijdens zo'n reis die laatste pagina's gevuld werden met kleine souvenirs – foto's maken kon immers nog niet.

VAN BLOEMBLAADJES TOT SUIKERZAKJES

Blijft de vraag: waarom al die moeite? Omdat je er dan een opmerkelijke zomer van maakt, bijvoorbeeld. Want ineens is alles wat je tegenkomt op vakantie potentieel plakmateriaal. Papiertjes van snoepjes. Servetjes. Toegangskaartjes. Inpakpapier. Een plattegrond van de camping. Of van een stad. Touwtjes om pakjes. Foldertjes van allerlei obscure bezienswaardigheden (grotten, planetarium, boottochtje op het meer). Theezakjes. De muesliverpakking. Een postzegel. Het etiket van een fles wijn. Het zakje peper en het zakje zout van je vliegtuigmaaltijd. Een luciferdoosje. Het blaadje van een bloem. Nu kunnen we weer net als vroeger al dat verzamelde materiaal schots en scheef bij elkaar plakken, maar we kunnen het ook anders doen. Alsof er nét iets meer over nagedacht is. Niet dat het perfect hoeft, maar het is leuker om een beetje te schuiven met al die tickets en thee-

zakjes tot er iets als een mooie compositie ontstaat. En om dat te bereiken, kijken we gewoon de kunst af bij mensen die het jaloersmakend goed kunnen: Japanners. Japanners houden bovendien van reizen en dat is fijn, want zo valt er veel moois af te kijken. Zo bestaat er een prachtig Japans boekje – *Travel scrapbook* – waarin verschillende Japanse vormgevers hun reisplakboeken showen van reizen naar onder andere Europa. Behalve dat het er prachtig uitziet, vertellen ze ook mooie anekdotes. Zo heeft Mariko Hirasawa altijd een mini theeceremonie-set bij zich op reis, om thee mee te serveren aan mensen die ze onderweg ontmoet. Ze volgt tijdens haar vakanties nooit een reisgids, maar vraagt aan *locals* welke plekken de moeite waard zijn om te bezoeken. En omdat ze illustrator is, let ze onderweg extra op kleuren. Europese kleuren vindt ze opvallend helder, in Japan zijn de kleuren wat subtieler en dat is ze door haar reizen juist meer gaan waarderen.

Alle afbeeldingen zijn afkomstig van het boek 'Travel scrapbook' van de Japanse uitgever BNN. Het boek is te bestellen via [Amazon.com](https://www.amazon.com).

KIJK DE KUNST AF

Welke tips & trucs van deze Japanse plakboekplakkers kunnen we afkijken voor onze eigen vakantieplakboeken?

✳ De een plakt tijdens de reis, de ander pas als-ie thuis is. **NET WAT JE FIJN VINDT** dus. Wel of geen foto's erbij: het kan allemaal.

✳ Kies **EEN ORIGINELE ONDERGROND** die thematisch aansluit bij de stad of het land dat je bezoekt. Zo gebruikt de Japanse Répit voor haar plakboek over Parijs een radarpatroon uit een zelfmaakmodeblad als ondergrond. Want inderdaad: Parijs = modestad.

✳ Om eventuele tekst niet te laten wegvallen tussen al die ingeplakte kaartjes en zakjes, kun je **GEKLEURD PAPIER** gebruiken om je tekst op te schrijven. In plaats van te knippen, scheurt Répit die tekstballonnetjes vervolgens in een bepaalde vorm. Zo ontstaat een rafelrandje en dat is net wat mooier dan een keurig vierkantje. ➡

* Meestal verzamel je te veel om in te plakken, maar weggooien is ook zo zonde. Binnen je plakboek kun je daarom **BEWAARZAKJES** maken. Van een oude envelop of het hoesje waar een theezakje inzat. Of doorzichtige papieren zakjes, die je al vanuit Nederland mee kunt nemen. Zelfs koffiefilters kun je als opbergruimte gebruiken.

* Leuk om eens uit te proberen: met je **HIPSTAMATIC** (app die je foto's een jaren-70-look geeft) alleen maar foto's maken van details, zoals de flesjes saus op tafel in een restaurant, de inrichting van een café of de vitrine van de lokale bakker. Mariko Hirasawa zet er met een stempeltje de

datum bij en levert waar nodig met een pennetje commentaar. Zoals bij de foto van een park met in de verte een vage vlek. Die vage vlek heeft ze omcirkeld en vervolgens tekent ze er

onder wat het moest voorstellen: een eekhoorn. Zo oefen je ook je tekentalent weer eens - bovendien zijn dat soort kleine tekeningetjes ook voor de niet-geofende tekenaar best te doen.

EEN KANT-EN-KLAAR BOEKJE VOLPLAKKEN IS LEUK (FAVORIETE SOORT BIJ DE JAPANESE PLAKBOEKPLAKKERS IS MOLESKINE). MAAR IS HET NIET NOG LEUKER OM ZO'N BOEKJE ZELF TE MAKEN? DAT KAN OP ALLERLEI MANIEREN:

* Asako Arita (ShangParis) maakte een prachtig, **KLEIN WAAIERBOEKJE** (erg populair in Japan), waarvan sommige randjes zijn afgezet met kant en één bladzijde enkel uit veertjes bestaat. Ze vertelt dat ze onderweg zo veel mogelijk detailfoto's maakt, ook van souvenirs die ze meebrengt en weggeeft. ➡

✳ Papakaori gebruikt een soort **LABELS** om kleine plaatjes op te plakken, afgewisseld met tekst en tekeningetjes. Om alle labels bij elkaar te binden, doet ze een mooi touwtje door de gaatjes en klaar. Ze vertelt dat ze vooral lokale kranten, tickets, papieren zakjes en folders als materiaal verzamelt en dat ze de boekjes maakt voor vrienden en voor mensen die ze tijdens haar vakantie is tegengekomen. Kant-en-klare labels kun je al vanuit Nederland meenemen op vakantie - zelf getest en het werkt echt. Als je elke dag een label vult, heb je aan het eind van je vakantie een klein boekje vol herinneringen.

✳ Ook van Papakaori: **EEN BOEKJE IN DE VORM VAN EEN THEEZAKJE** - gemaakt na haar bezoek aan Londen. Het zit als een soort waaier in elkaar, met op elke bladzijde een plaatje of foto. Om het af te maken, heeft ze een klein labeltje aan een touwtje met de naam van de stad eraan geniet: zo is het een heus 'theezakje'. Toch wel wat anders dan een digitaal fotoboek met 3076 foto's. Inderdaad, die zullen niet allemaal in zo'n theezakje passen, maar is dat niet meteen een goede reden om op vakantie eens wat minder foto's te maken?

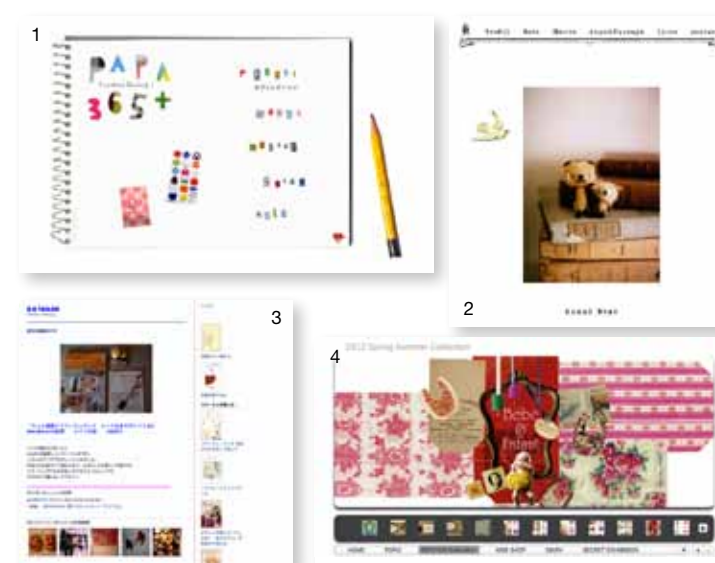

✳ Chalk gebruikt als basis een **STAPELTJE OUDE SPEELKAARTEN**: één kant daarvan is beplakt met detailfoto's uit de natuur. Ze worden bij elkaar gehouden door een kettinkje, dat weer dienst doet als sleutelhanger.

✳ Onthoud: **HET HOEFT HEUS NIET ZO PERFECT** als bij de Japanse voorbeelden uit het boekje. Net als bij die commonplace-boeken uit de vijftiende eeuw plak je ook nu in wat jón opvalt en wat jij mooi vindt. Iemand die met je meereist zal weer een heel ander plakboek samenstellen, ook al maak je dezelfde reis. Dat is wat jouw plakboek nu juist zo mooi én uniek maakt. ●

TEKST CAROLINE BUIJS MET DANK AAN MASAMI KITA-GEERLINGS

Blogs voor nog meer Japanse plakinspiratie

1. papa365.sunnyday.jp
Klik op 'works', dan op 'craft' en vervolgens bij de kolom links op de onleesbare titels voor mooie plaatjes
2. www.anano.net
3. www.shangparis.com
4. www2.odn.ne.jp/blueblanche/bbindex.html